

**A Baktai-erdő (HUHN20063)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen
2020.

Készítette

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor

Kapocsi István

Szakmai koordinátor

Lesku Balázs

Tóth Pál

Dr. Juhász Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Szigetvári Csaba

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Hasznosi László

Közreműködő szakértők

Barcánfalvi Péter

Dobrosi Dénes

Dr. Horváth Roland

Lukács Attila

Dr. Magura Tibor

Somlai Tibor

Dr. Szigetvári Csaba

Szabó Gyula

Tóth Pál

Tokaji Kitti

Barna Péter

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1.	A terület azonosító adatai.....	5
1.1.	Név.....	5
1.2.	Azonosító kód.....	5
1.3.	Kiterjedés.....	5
1.4.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.4.1.	Jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2.	Jelölő fajok.....	5
1.6.	Egyéb védetség kategóriák.....	6
1.7.	Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1.	Természetvédelmi kezelési terv.....	7
1.7.2.	Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3.	Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	7
1.7.4.	Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	7
1.7.5.	Halgazdálkodási tervek.....	7
1.7.6.	Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	7
1.7.7.	Egyéb tervek.....	7
2.	Veszélyeztető tényezők.....	8
3.	Kezelési feladatok meghatározása.....	16
3.1.	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	16
3.2.	Kezelési javaslatok.....	17
3.2.1.	Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	17
3.2.2.	Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	37
3.2.3.	Fajvédelmi intézkedések.....	37
3.2.4.	Kutatás, monitorozás.....	37
3.2.5.	Mellékletek.....	38
3.3.	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	40
3.3.1.	Agrártámogatások.....	40
3.3.2.	Pályázatok.....	44
3.3.3.	Egyéb.....	45
3.4.	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	45
3.4.1.	Felhasznált kommunikációs eszközök.....	45
3.4.2.	A kommunikáció címzettjei.....	46
3.4.3.	Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	48

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Baktai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20063
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	970,45 ha
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 91I0* - Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)
- 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal*

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*)
- Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Baktalórántháza, Besenyőd, Ófehértó

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Baktalórántáza	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	851,6003	87,75	24,17
Besenyőd	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1,7302	0,18	0,18
Ófehértó	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	117,1168	2,71	12,07

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A terület egy része (308,18 ha) a Baktalórántházai-erdő Természetvédelmi Területtel (kiterjedés: 309,44 ha) átfedésben van (35/2007. (X. 18.) KvVM rendelet a Baktalórántházai-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról). 36,55 ha fokozottan védett terület.

A tervezési területből 6,74 ha a Baktai Erdőrezervátum része (a 15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról alapján), melyből 18,4 ha az erdőrezervátum magterületének.

A tervezési terület nem érint különleges madárvédelmi területet.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének (87,90%), illetve ökológiai folyosó övezetének (12,10%) része.

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
természetvédelmi terület	149/TT/77	Baktalórántházai-erdő természetvédelmi terület	308,18 ha	31,76 %	35/2007. (X.18.) KvVM rendelet
erdőrezervátum	ER-24	Baktai erdőrezervátum	6,74 ha	0,70 %	15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
erdőrezervátum magterület	ER-24	Baktai erdőrezervátum, magterület	18,65 ha	1,92 %	15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
országos ökológiai hálózat magterület övezet	MT	-	853,06 ha	87,90 %	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területren dezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.
országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezet	OF	-	117,40 ha	12,10 %	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területren dezési tervéről 2018.

					évi CXXXIX törvény.
--	--	--	--	--	---------------------

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Baktalórántházai-erdő természetvédelmi területre vonatkozóan jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terv nem áll rendelkezésre, a kezelési terv tervezete készült el (2009).

1.7.2. Településrendezési eszközök

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 19/2011 (XII. 1.) önkormányzati rendelete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve elfogadásáról.

Baktalórántháza város településrendezési terve – 1/2008. (I. 25.) képviselő testületi rendelet.

Besenyőd község szabályozási terve és helyi építési szabályzat - 1/2003. (I. 30.) önkormányzati rendelet.

Ófehértó község szabályozási terve és helyi építési szabályzat - 10/2006. (V. 13.) önkormányzati rendelet.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet korábbi erdőterve (törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.) az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A Baktai-erdő kiemelt természetmegőrzési terület a Tiszántúli Vadgazdálkodási táj Nyírségi Vadgazdálkodási tájegységébe tartozik. A tájegységek vadgazdálkodására a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak.

Erdészeti Vadásztársaság, Baktalórántháza (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-852750-109) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: SZ-10/83/02188-2/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, így halgazdálkodási terv sem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Lónyai-főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a TIVIZIG és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság. Elfogadás dátuma: 2016. április. Érvényes: 2027-ig.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

A tervezési területre vonatkozóan egyéb releváns terv nem ismert.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő, vagy jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	H	95%	Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Az előhasználatok során az őshonos fafajú idős, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy száradó, de még élő faegyedek eltávolítása negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen ezáltal élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyeik semmisülnek meg.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> : Az erdőalkotó fafajok felújulóképessége, növekedése az aszály és csapadékmennyiség csökkenés nyomán történő kiszáradás következtében erősen gátolt, az idős állományok egészségi állapota romlik, a más termőhelytűrő képességű inváziós fásszárúak versenyhelyzete javul. Az átalakulás az erdő minden szintjét érinti, elsősorban a nedvességkedvelő erdei karakterfajok eltűnésével lehet számolni. A kiszáradás következtében a típusos keményfaliget jellegű állományok lényegében már nem azonosíthatók az erdő területén. Az erdőssztyepp-tölgyesekhez sorolható állományok átalakulása az őshonos állományok felritkulását követő akácterjedés miatt drasztikus. A gyertyános-tölgyesek látszólag nagyobb stabilitást mutatnak a szárazabb körülmények között is, viszont a felújításokban már ebben az esetben is komoly problémák mutatkoznak. Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): A klímaváltozás nyomán történő kiszáradás hosszabb távon negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen a vizsgált bogárfajok élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyéül szolgáló őshonos fafajú erdőállományok tartós fennmaradását (felújulását) veszélyezteti.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése	H	95%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> ,

	(beleértve az új fajokat és GMO-kat)			<p><i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Az idegenhonos fajokkal történő felújítás a jelölő erdei élőhelyek helyén azok eltűnését okozza. Bár ez a gyakorlat jelenleg már csak kevésbé jellemző, ugyanúgy számolni kell azzal a negatív hatással, ami abból adódik, hogy az őshonos erdőrészek szomszédságában, illetve azok egymástól elszigetelt tömbjei között idegenhonos állományok helyezkednek el. Ez utóbbiak ugyanis egyrészt jellemzően rövidebb vágásfordulójúak, így gyakrabban történik a felújítással együtt járó erőteljes bolygatás; másrészt az idegenhonos állományok jellemzően invázióra hajlamos fajok forrásai.</p> <p>Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Az idegenhonos fajokkal történő erdőfelújítás negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen a nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) tápnövénye és szaporodási helye az idős kocsányos tölgyek, a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) elhalt kocsányos tölgyek korhadó tuskójában fejlődik és kocsányos tölgyek, illetve egyéb őshonos lombhullató fafajok a tápnövényei, és a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) lárvájának és imágójának is a legfontosabb élőhelye a néhány éve elhalt, lábon álló vagy elfekvő őshonos fák holt faanyaga.</p>
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	H	95%	<p>Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>); Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>): A holt faanyag eltávolítás negatívan hat a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) és a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) populáció-méretére, hiszen a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) lárvájának és imágójának is élőhelye a néhány éve elhalt lábon álló vagy elfekvő holt faanyag, míg a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) elhalt kocsányos tölgyek korhadó tuskójában fejlődik.</p> <p>Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>): A vastag lábon álló vagy fekvő holtfa eltávolítása az odvas fákat használó denevérfaj visszaszorulásához vezet. Ezen kívül a holtfában fejlődő rovarok fontos táplálékbázist képeznek a faj számára, így annak eltávolítása a táplálékforrás szűkülése révén is negatívan hat.</p> <p>Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): A holtfában fejlődő rovarok fontos táplálékbázist képeznek a faj számára, így annak eltávolítása a táplálékforrás szűkülése révén negatívan hat.</p>

B15	Előregedett erdők csökkentését célzó erdőkezelés	H	50%	<p>91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i>; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A jelölő élőhelynek minősülő idős állományok felújítása a jelenleg – üzemi méretekben – rendelkezésre álló legkíméletesebb technológiákkal is kockázatot jelent, még őshonos fafajú felújítás esetén is komoly kockázat az élőhely megőrizhetősége szempontjából. Egyik fontos probléma, hogy a felújítással járó kisebb vagy nagyobb mértékű talajmunkák, a közelítés, majd az ápolás révén az aljnövényzet ritka – kis populációméretben fennmaradt – specialista fajai tűnhetnek el véglegesen. Másrészt számos tájidegen inváziós faj terjedésének nyit utat a vágásterületek megjelenése a zárt erdőállomány területén.</p> <p>Nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Az idős, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy száradó faegyedekben gazdag állományok visszaszorulása negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen ezáltal élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyeik semmisülnek meg.</p> <p>Nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>): A vastag holt vagy élő, odvas fákat tartalmazó idős állományok visszaszorulása a denevérfaj visszaszorulásához vezet.</p>
B17	Erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	H	95%	<p>91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i>; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A felújítással járó kisebb vagy nagyobb mértékű talajmunkák, különösen a teljes talajelőkészítés révén az aljnövényzet ritka – kis populációméretben fennmaradt – specialista fajai tűnhetnek el véglegesen a jelölő élőhelyekről.</p>

E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	M	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A Baktai-erdő területét két forgalmas műút szeli át, illetve helyenként kisebb forgalmú műutak valamint vasútvonal szegélyezi. A műutak a jelölő élőhelyek természetes életközösségeire fragmentációs (elszigetelő, felszabdalo) hatásúak, szegélyzónájuk gyom- és inváziós fajok, esetleges kártevők terjedési útvonalai, továbbá speciális beavatkozásokat keletkeztetnek (pl. balesetveszélyes fák eltávolítása, esetleg vegyszeres gyomirtás). A szállítási útvonalak baleset esetén szennyezés, tűzveszély forrásai. A Baktai-erdőt keresztül szelő 41-es számú foközlekedési útvonal mentén több kiépített autós pihenőhely, parkoló található. Az ezek környékén található gyertyános-tölgyes erdőrészekben rendszeres a személtel szórás, az illegális hulladék elhelyezés.
				Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): A Baktai-erdőt átszelő, illetve azt szegélyező forgalmas műutakon a jelölő bogárfajokat rajzás idején gázolás miatti pusztulás veszélyezteti.
B10	Illegális fakitermelés	M	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Az erdőben, különösen annak szegélyi területein előfordul falopás, ami részben élő, részben holtfa eltávolításával jár.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A jelentős létszámú vadállomány a tölgy makk, a

				természetes újulat és a fiatalosok elfogyasztásával jelentősen csökkenti az erdő felújulóképességét. A felújítások vadhatástól való védelme miatt vadvédelmi kerítések létesítése szükséges, amelyek nyomvonalra a kerítésépítéssel járó bolygatás és a korlátozott kezelési lehetőségek miatt inváziós és gyomfajok terjedési forrása. A vaddisznóállomány kártétele a túrás, talajforgatás miatt gyomosodás és egyes inváziós fajok terjedésének komoly forrása.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	5%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; A selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), és szűkebb elterjedéssel a nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) jelenleg kis mennyiségben van jelen, főként a fiatalosokban és a felújításokban, ahol ápolás hiányában megakadályozhatják a jelölő élőhely megfelelő természetességű kifejlődését.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	75%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): Az intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok közül spontán terjedés révén jelenleg az akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), kései meggy (<i>Prunus serotina</i>), és amerikai alkörmös (<i>Phytolacca americana</i>) szinte kivétel nélkül minden jelölő élőhelynek minősülő és tájidegen fafajú erdőrézletben jelen van, idős, fiatalos állományokban és felújításokban is, olykor igen nagy tömegben. Széles körben elterjedt emellett a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), és szűkebb elterjedéssel a nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) is többfelé jellemző, néhol tömegesen. Az inváziós fajok által okozott negatív hatás leginkább a felritkuló lombkoronájú szárazabb tölgyesekben érvényesül, ahol megfelelő beavatkozás nélkül akácos-kései meggyes, nitrofil aljnövényzetű, leromlott, a jelölő élőhely megsemmisüléséhez vezető állapotok alakulnak ki. Legkevésbé a kettős, zárt lombkoronájú gyertyános-tölgyes állományokban jutnak érvényre az inváziós fajok, jóllehet hosszabb távon a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) nagyobb mértékű elszaporodásával itt is lehet számolni. Jelentős invázió tapasztalható ezen kívül a felújításokban és a nem megfelelően záródó fiatalosokban, ahol ápolás hiányában megakadályozhatják a jelölő élőhely

				<p>megfelelő természetességű kifejlődését.</p> <p>Nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Az idegenhonos inváziós fajok jelenléte negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen ezek az idegenhonos inváziós fajok a vizsgált bogaraknak nem élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyeik, továbbá az idegenhonos, inváziós fajok kedvezőtlenül átalakíthatják az őshonos fafajú erdőállományok szerkezetét, megakadályozhatják az őshonos fafajok természetes felújulását, hozzájárulva ezzel a vizsgált bogárfajok élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyeinek csökkenéséhez.</p>
M07	Vihar, forgószél	M	100%	<p>91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i>; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A szélsőséges időjárási események gyakorisága az utóbbi években megnövekedett. A hevesebb szélviharok következtében a nagyobb foltokat érintő fakidölések gyakoribbá váltak, és ez potenciálisan felújítási kényszert von maga után nem vágásérett állományokban is, illetve elősegítheti tájidegen fajok terjedését.</p>
K02	Lecsapolás	M	100%	<p>91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i>; 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A tájegységi szinten, így Baktai-erdő területén a lecsapolásból eredő talajvízszint-csökkenése minden jelölő erdei élőhelytípusra erős átalakító hatással van. A lecsapolás kedvezőtlen hatása a klímaváltozás nyomán történő aszály és csapadékmennyiség csökkenés kiváltotta folyamatoktól nem elválasztható. Tünetei, következményei megfelelnek a N02 pontban leírtaknak.</p> <p>Nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): A lecsapolás következtében fellépő kiszáradás negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen a vizsgált bogárfajok élő-, szaporodó- és táplálkozóhelyeül szolgáló őshonos fafajú erdőállományok tartós fennmaradását (felújulását) veszélyezteti.</p>

D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	L	10%	91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> : A Baktai-erdő gyertyános-tölgyes jellegű tömbjén két légkábel is keresztülhalad. A széles vezetékpászták a jelölő élőhely természetes életközösségeire fragmentációs (elszigetelő, felszabdalo) hatásúak, szegélyzónájuk gyom- és inváziós fajok, esetleges kártevők terjedési útvonalai, továbbá speciális beavatkozásokat keletkeztetnek (pl. balesetveszélyes fák eltávolítása, esetleg vegyszeres gyomirtás).
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	L	<1%	91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> : A Baktai-erdőt keresztülszelő 41-es számú főközlekedési útvonal mentén több kiépített autós pihenőhely, parkoló található. Az ezek környékén található gyertyános-tölgyes erdőrészekben rendszeres a szemétszórás, az illegális hulladékelhelyezés.
G11	Illegális begyűjtés, gyűjtés és termelés/szállítás	L	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A Baktai-erdő gazdag és változatos gombavilága időszakosan nagyszámú gombaszedőt vonz az erdő területére. Olykor előfordul kereskedelmi céllal, az egyedi szükségletet messze meghaladó mértékű, csapatos gombaszedés is, a védett és fokozottan védett területeken is, ami jelentős zavaró hatással jár. Különösen nagy veszélyt rejt a föld alatt termő gombák kutyás gyűjtése.
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	L	5%	Nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): Az erdészeti rovarkártevők visszaszorítására használt vegyszerek nem körültekintő használata negatív hatással van a jelölő bogárfajokra, hiszen közvetlen pusztulásukhoz vezethet.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő, vagy jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?

F02	Építkezés vagy átalakítás (pl. lakott területé vagy településé) meglévő városi vagy rekreációs területeken	H	nem értelmezhető	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>): A területen élő populáció nőstényei egy ismert kölykező kolóniába tömörülnek, mely a védett területen kívül, Baktalórántháza belterületén található. A kolónia tanyahelye nem védett terület, ezért egy esetleges denevérek ellen irányuló beavatkozás a szálláslehetőséget azonnal megghiúsíthatja. Alternatív kölykezőhely létéről nincs tudomásunk.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	M	20%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A Baktai-erdő Natura 2000 területtel szomszédos földrészeket tájidegen, azon belül elsősorban intenzív terjedésre képes fajokkal történő erdőtelepítés – amennyiben megtörténik – kedvezőtlen élőhelyi szomszédtságot jelent a jelölő élőhelyek számára, mivel inváziós fajok potenciális forrásai lehetnek.
Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő, vagy jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
M09	Tűz (természetes)	M	100%	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.); 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> ; 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>): A klíma szárazabbá válása fokozhatja az erdőben keletkező tüzek gyakoriságát. Az esetleges erdőtüzek komoly károkat okozhatnak a jelölő élőhelyeken, egyúttal megnövelhetik az akác magról történő spontán elszaporodásának veszélyét. Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): A klíma szárazabbá válása fokozhatja az erdőben keletkező tüzek gyakoriságát. A jelölő bogárfajok életciklusa szempontjából érzékeny időszakban keletkező nagyobb intenzitású tűz számottevő pusztulást okozhat.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Baktai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv (92/43/EGK) 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 területen a természetvédelmi célkitűzés, hogy a jelölő közösségi jelentőségű élőhelyek – a 91I0* kódú „Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)” és a 91G0* kódú „Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulusszal*” – legalább az alapállapot felmérés során tapasztalt nagyságban, karakterüket megőrizve, az azokat fenntartó gazdálkodás, illetve természetvédelmi kezelés keretében, a Baktai-erdő területére jellemző, ott található természetes mozaik formájában fennmaradjanak.

A jelölő élőhelyek megőrzésével egyidejűleg a célkitűzés része a Natura 2000 területen található jelölő fajok: a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*); nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*); skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) állományainak természetes élőhelyeiken való megőrzése, lehetőség szerint összehangoltan a nem jelölő státusú közösségi jelentőségű fajok - nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), továbbá az előforduló egyéb védett fajok védelmének szempontjaival.

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A terület egységének, természetes élőhelyi sokféleségének, a különböző típusú homoki tölgyes élőhelyek megőrzése szükséges..
- Elsőrendű cél homoki tölgyes erdők természetközeli állományainak fenntartása, különös tekintettel a speciális homoki gyertyános-kocsányos tölgyesekre.
- Megfelelő arányban szükséges fenntartani az idős, álló és fekvő holt fát tartalmazó őshonos erdőterületeket, hogy az ilyen erdőkhöz kötődő közösségi jelentőségű bogár- és denevérfajok állományai megőrizhetők legyenek.
- Őshonos fafajú állományokban a természetes folyamatokhoz közel álló dinamikus fenntartás elérése szükséges, kiterjedt tarvágásos véghasználatok mellőzése, folyamatos erdőborítás biztosítása. A talaj és az aljnövényzet bolygatását a lehető legkisebbre javasolt csökkenteni. Ennek érdekében lehetőség szerint szükséges a felújításokban a teljes talajelőkészítés és tuskózás (az erősen elakadosodott állományokat kivéve) elhagyása, az

ápolásokban totális gyomirtók alkalmazásának mellőzése. Javasolt természetközeli felújítási módok alkalmazása, azok helyi adottságokhoz alkalmazkodó kísérletes kidolgozása.

- A tájidegen erdőállományok esetében javasolt azok fokozatos őshonos állományra cserélése, különösen a jelölő élőhelyekkel szomszédos, illetve azok összeköttetését biztosító területeken szükséges.
- Szükséges az intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok (akác */Robinia pseudoacacia/*, kései meggy */Prunus serotinal/*, zöld juhar */Acer negundo/*, ostorfa */Celtis occidentalis/*, gyalogakác */Amorpha fruticosa/*, amerikai alkörmös */Phytolacca americana/*, magas aranyvessző */Solidago gigantea/*, selyemkóró */Asclepias syriaca/*) visszaszorítása, szükség esetén rendszeres beavatkozásokkal. A természetközeli/féltermészetes erdőállományokból a tájidegen fafajok (akác, fekete dió */Juglans nigra/*, vörös tölgy */Quercus rubra/*, zöld juhar, ostorfa, kései meggy, gyalogakác stb.) egyedeit, állományait szükséges eltávolítani, ennek során a sarj vagy újulatképzést meg kell akadályozni.
- A természetközeli erdei aljnövényzet megóvása, a természetes felújulás segítése érdekében (taposás, túsás, rágási kár megelőzése miatt) a területen a nagyvad egyedszámának megfelelő szinten tartása szükséges.
- A jelölő erdei élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhető. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok (pl. akác, bálványfa) még szántókon való telepítését, felújítását is szükséges kiküszöbölni.
- A megfelelő erdőrészekben a természetes életközösségek fenntartásával összehangolható parkerdő funkciót szükséges továbbra is biztosítani, megfelelő teret adva az erdő bemutatásának, a kulturált természetjárásnak, környezeti nevelésnek. Ugyanakkor ki kell küszöbölni az erdőt veszélyeztető emberi magatartásformákat.
- A Natura 2000 területen belül található erdőrezervátum magterületre vonatkozóan biztosítani szükséges a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését és annak kutatását.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, fajvédelmi és az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). A közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra vonatkozó kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat.

„A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati

szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Baktai-erdő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 8 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5. Mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2015/2016-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat – pl. erdei út, nyiladék, csatorna határ – követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

Művelési ágakra vonatkozó információk, a terület adottságai, elérendő célállapot, ehhez rendelkezhető általános előírás-javaslatok:

A Baktai-erdő területe csekély kivétellel erdő művelési ágú. A kivételt jelentő területeken művelésből kivett létesítmények találhatók.

- a) ***Erdő művelési ágú területek:*** Az erdőrésztetek túlnyomó része állami tulajdonban és a Nyírerdő Zrt. vagyonkezelésében van. Emellett Besenyőd település közigazgatási területére esik további egy, magántulajdonban levő erdőrésztet, összesen 1,46 hektár kiterjedéssel. Az erdőterület mintegy kétharmada őshonos fafajú, vagy jelölő erdei élőhelynek, vagy jelölő élőhely potenciális élőhelyének, illetve származékának (felújítási területek, származékterületek) tekinthető. Az erdőterület többi része túlnyomórészt nem őshonos fafajú, alacsony természetességű állomány. A természetvédelmi kezelési célok megfogalmazásánál arra is szükséges figyelemmel lenni, hogy az őshonos fafajú, értékesebb állományok és az alacsonyabb természetességű, zömében nem őshonos fafajú állományok térben hogyan illeszkednek egymáshoz. A természetesebb állományok a tervezési terület északnyugati részén csaknem egységes tömböt alkotnak, amelyben a tájidegen állományok csak szigetszerűen jelennek meg. Dél és kelet felé haladva ugyanakkor a természetes állományok tömbje megbomlik, és fokozatosan a tájidegen fafajú, ültetvénytípusú állományok nyernek teret, végül teljesen uralkodóvá válnak. A kezelési célok ehhez igazodva tehát a természetes, jelölő élőhelynek minősülő állományok helyben való – az erdőfelújítás/felújulás dinamikus jellegét figyelembe vevő – megőrzésén és állapotának javításán túl arra is koncentrálnak, hogy csökkentsék és megelőzzék a származékállományok, tájidegen fafajú erdők, és felújítási területek miatti fragmentáltságot. A kezelési egységek kialakítása tehát nem csupán az erdőrésztetek természetességi állapotát, jelölő élőhelyként való

minősítését veszi figyelembe, hanem azt is, hogy milyen azok térbeli viszonya. A jelölő élőhelyek elszigetelt foltjai esetében sokkal hangsúlyosabbak a konzervációs megőrzés szempontjai (viszonylagos érintetlenség), a nagyobb tömbökben viszont valamivel jelentősebb teret kaphatnak a dinamikus, a felújításra koncentrált beavatkozások. A tájidegen fafajú erdőrészek esetében a jelölő élőhelyekkel, természetesebb állományokkal érintkező állományok esetében nagyobb hangsúlyt kapnak a szerkezetátalakítás és a spontán terjedő fafajok visszaszorításával kapcsolatos beavatkozások. Az erdészeti nyilvántartás szerinti erdőterületeken a hatályos erdőterv rendelet előírásai – annak hatályos időtartamán belül – összeegyeztethetőek a természetvédelmi célkitűzésekkel. A jelen fenntartási terv Kezelési Egységekre (KE) vonatkozó előírás-javaslati részben az erdőterv által nem szabályozott, az egyedi beavatkozások tervezése során fontos részletek, részben a hosszabb távú, azaz az eljövendő erdőgazdálkodási tervezési eljárások során érvényesíthető, értelmezendő.

- b) **Művelésből kivett területek:** A tervezési terület művelésből kivett részei utak, illetve beépített területek. A szűkebb (gazdálkodási-természetvédelmi) értelemben vett kezelés ezeken a területeken csak korlátozottan értelmezhető. A megfelelő kezelési egységnél megfogalmazott javaslatok azoknak a hatásoknak a kiszűrését célozzák, amelyek kedvezőtlenek lehetnek a jelölő élőhelyekre.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-1 kezelési egységhez a Baktai Erdőrezervátum magterülete tartozik. A kezelési egység területére eső minden erdőrészlet fokozottan védett; a Baktalórántházi-erdő Természetvédelmi Terület része.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulusszal* (91G0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*); nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*); skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nyugati pizeddenevér (*Barbastella barbastellus*), ágas tapló (*Grifola frondosa*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: fekete gólya (*Ciconia nigra*), ágas tapló (*Grifola frondosa*), hengeres szúfarkas (*Dermestoides sanguinicollis*), hullámos díszbogár (*Coraebus undatus*), pompás virágbogár (*Protaetia aeruginosa*), márványos virágbogár (*Protaetia lugubris*), sápadt éji cincér (*Trichoferus pallidus*), madárfészekkosbor (*Neottia nidus-avis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területre vonatkozó kezelési javaslatok célja az erdőrezervátum magterület céljainak megfelelő fenntartás; a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése. Az érintett erdőrészekben, mint erdőrezervátum magterületen gazdálkodási tevékenység nem folytatható. Indokolt ugyanakkor felülvizsgálni, hogy az erdőrezervátum-koncepció kívánalmainak megfelelően érvényesíthető-e a magterület jelenlegi határai között a természetes folyamatok működésével kapcsolatos feltételek. A Baktalórántháza 35A

erdőrészlet nyugat-délnyugati irányban nélkülözi a megfelelő pufferzónát. Mérlegelés tárgya lehet a szóban forgó erdő részlet bizonyos szélességű szegélyének – az erdő részlet megosztásával – pufferzónába való átsorolása, tekintettel arra, hogy itt a szegélyhatás miatt (pl. inváziós fajok terjedése) indokoltá válhatnak bizonyos természetvédelmi célú beavatkozások. A pufferzóna kialakítása a jelenlegi határokon belül különösen indokolt a közvetlenül szomszédos (és az erdőrezervátum részét nem képező) Besenyőd 20B erdő részlet irányába legalább egy fahossznyi szélességben (nem utolsósorban azért, mert az erdőrezervátum magterület Besenyőd 20B erdő részlet területére kidőlő fáai az ottani erdőgazdálkodásban okoznak problémát).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírási javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései. Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz köthető önkéntesen vállalható előírási javaslatok – mivel az erdőrezervátum magterületen gazdálkodási tevékenység nem folytatható – nem merülnek fel.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Javasolható az erdőrezervátum magterület védelmének érdekében – tekintettel arra, hogy falopási esetek előfordulnak – a fokozottabb őrzés, illetve a gépjárművel való megközelítés valamilyen eszközzel (bekerítés, kiárkolás) való meggátolása a környező területek felől.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok az erdőrezervátum magterület háborítatlanságát, a kívülről érkező negatív hatások megakadályozását szolgálják.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-2 kezelési egységhez tartoznak a tervezési terület őshonos fafajú, természetvédelmi elsődleges rendeltetésű erdőterületei az erdőrezervátum-magterület kivételével.

Ezek kivétel nélkül az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek. Általános élőhelyi besorolásukat tekintve alföldi homoki tölgyesek, és azok származékai. A terület legnagyobb részén gyertyános-kocsányos tölgyesek találhatók (részben csertölgygyel).

Gyöngyvirágos-tölgyes jellegű állományok délen, a kiemelkedő buckahátakon található számottevő kiterjedésben, tölgy-köris keményfaliget származékok pedig északnyugaton (de ez utóbbiak ma már gyertyános-tölgyesnek minősíthetők). Számottevő kiterjedésben található fiatalosok és idős állományokba ágyazott 0,4-1 hektáros kiterjedésű felújítási területek. Emellett kisebb foltokban egyéb őshonos fafajú erdőrészek, illetve erdőrészekként el nem különített állományfoltok (hazai nyaras, mézgás égeres, körises) is előfordulnak a kezelési egység területén.

A kezelési egység területére eső minden erdőrészlet védett, illetve fokozottan védett; a Baktalórántházi-erdő Természetvédelmi Terület része.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a); Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC); Őshonos fafajú fiatalosok (P1); Alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB); Vágásterületek (P8)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*); Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*); nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*); skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: tölgy-díszbogár (*Eurythyrea quercus*), hengeres szúfarkas (*Dermestoides sanguinicollis*), hullámos díszbogár (*Coraebus undatus*), pompás virágbogár (*Protaetia aeruginosa*), márványos virágbogár (*Protaetia lugubris*), sápadt éji cincér (*Trichoferus pallidus*), ágas tapló (*Grifola frondosa*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), pelyvás pajzsika (*Dryopteris affinis*), hegyi pajzsika (*Dryopteris expansa*), karélyos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*), hólyagpáfrány (*Cystopteris fragilis*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis hellborine*), madárfészek (*Neottia nidus-avis*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), epergyöngyike (*Muscari botryoides*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok középpontjában az erdők szerkezeti, dinamikai és fajösszetételi szempontú természetességi állapotának javítása, a tájidegen fajok visszaszorítása, továbbá az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok számára kedvező állapot fenntartása áll.

Természeteshez közeli erdőszerkezet megőrzése: A kezelési egység területén az idősebb és érett korú állományokra jellemző, elegyfajok részvételével előálló lombkoronabeli szintezettség, az élőhelynek megfelelő összetételű és sűrűségű cserjeszint fenntartása mellett kiemelten fontos a vastag álló és fekvő holtfa megfelelő mennyiségű jelenlétének biztosítása.

Folyamatos erdőborításra való törekvés, dinamikus korszerkezet kialakítása: A felújítások során biztosítani szükséges, hogy az érett korú/idős állományok megszakítatlan mátrixot képezzenek, azaz ne alakuljanak ki jelentős területű, idős állományokat egymástól elszigetelő, nem erdő fiziognómiájú (felújítási területek, fiatalosok) területrészek. Ugyanakkor a felújítások megfelelő térbeli és időbeli elrendezésével nagyobb erdőtömb szintjén is

változatos korszerkezet alakulhasson ki. A dinamikus korszerkezet kialakítása érdekében célszerű a felújításokat nem csupán az idősebb, hanem a viszonylag fiatalabb állományok részterületein is megkezdeni.

Kíméletes felújítási technológia: A nagyobb kiterjedésű tarvágásos, teljes talajelőkészítéssel járó felújítást lehetőség szerint kerülni kell. Felújítás során törekedni szükséges a lékes, esetleg mikrotarvágásos térléptékű beavatkozásra, amit 0,5, lehetőség szerint 0,25 hektárnál kisebb területegységekre célszerű korlátozni. A fenti mérethatáron belül a nagyobb méretű beavatkozások esetében – különböző korhadtsági fokú holt fát is tartalmazó – hagyásfacsoportok meghagyása javasolható. A termőhelynek megfelelő elegyfajok telepítésével is szükséges elősegíteni a mielőbbi záródást. Ahol a termőhelyi viszonyok – elsősorban kiszáradásból adódó – megváltozása nem teszi lehetővé a kocsányos tölgyes célállomány létrehozását, ott egyes kocsányos tölgyes vagy táj- és termőhelyhonos egyéb fajok állomány létrehozása javasolt.

Intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok terjedésének megakadályozása: A felújítási területek térbeli tervezésénél javasolt elsősorban az intenzíven terjedő fásszárúak (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa, kései meggy, zöld juhar, amerikai köris, nyugati ostorfa) nagyobb arányával jellemezhető foltokban megkezdeni a felújítást, hogy az inváziós fajok gócpontjai is egyúttal megszüntethetők legyenek. Intenzíven terjedő tájidegen fajok alkotta, vagy azok nagy arányával jellemezhető állományok közelében kerülni szükséges az erőteljesebb bontást vagy lékek nyitását. Nevelővágások során az inváziós terjedésre hajlamos tájidegen fajok lehetőség szerint maradéktalan eltávolítására szükséges törekedni. Gyérítések és egészségügyi termelések során az intenzíven terjedésre hajlamos tájidegen fajok magászóró, vagy potenciálisan magászóró példányainak eltávolítása javasolt, hogy elsőbbséget élvezzen. A felújítások peremi (általában vadvédelmi kerítés nyomvonalát kísérő) sávjában folyamatosan szükséges gondoskodni az inváziós növényfajok eltávolításáról. Kerülni szükséges minden erdőgazdálkodási vagy azt kísérő beavatkozás során olyan helyzetek kialakítását, ami inváziós fajok megtelepedését tartósan elősegítő gócpontokat hoz létre (pl. tuskóprizmák, különböző depóniák, erdőgazdasági utak karbantartásakor kialakuló, majd nem karbantartott földhányások, árkolás).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03) /*Megjegyzés: A*

kezelési egység vonatkozásában a javaslat a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérésre vonatkozik. A faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőterületek esetében a beavatkozásokat elsődlegesen az intenzíven terjedő fásszárú fajok visszaszorítása, az utak, közelítő nyomok, ösvények, illetve létesítmények mellett élet- és vagyonvédelmi okból történő beavatkozásokra szükséges korlátozni./

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével létesíthetők. (E09)
- A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (E16) /Megjegyzés: a 70 évnél idősebb korú őshonos fafajú állományokban legalább 10 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt./
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17)
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása. (E22)
- Az élőhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban. (E26)
- A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27)
- Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása. (E28)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29)
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. (E33)
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása. (E47)
- Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. (E51) /Megjegyzés: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), gyertyán (*Carpinus*), mezei szil (*Ulmus minor*), mezei juhar (*Acer campestre*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), közönséges nyír (*Betula pendula*), madárcseresznye (*Prunus avium*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia*), vénicszil (*Ulmus laevis*), hegyi szil (*Ulmus glabra*), tatár juhar (*Acer tataricum*), ezüst hárs (*Tilia tomentosa*), zselnicemeggy (*Prunus padus*), bibircses nyír (*Betula pendula*), fehér nyár (*Populus alba*), rezgő nyár (*Populus tremula*), kecskefűz (*Salix caprea*), vadkörte

(Pyrus pyraster), vadalma (*Malus sylvestris*)

- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (E57)
- Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése. (E65)
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71)
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők. (E82)
- Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete. (E84)
- A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. (E86)
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető. (E88)
- Tuskóprizmák, tuskópászták felszámolása. (E93)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A javasolt intézkedések célja, hogy a tervezési terület legértékesebb, csaknem teljes egészében magas természetességű erdőállományainak közel egységes tömböt alkotó részén a folyamatos erdőborításhoz közelítő, és a jelölő állatfajok igényei szempontjából is elfogadható állapot fenntartása mellett biztosítható legyen a szerkezetében, koreloszlásában változatos, megújulásra képes, inváziós fajok terjedésével szemben ellenálló erdőállapot kialakítása. A kezelési egység területének jelentős részét a gyertyános-tölgyes állományok közelmúltig nagyobb egykorú vagy közel egykorú tömbjei jellemezték, ami erdődinamikai megfontolások miatt is indokolttá tette a felújítások megkezdését. A felújítások

természetvédelmi sikere érdekében azonban, különösen az inváziós fajok jelenléte, valamint az idős állományokhoz kötődő jelölő fajok igényei miatt szükséges bizonyos (tér- és időbeli, technológiai) korlátozásokat tekintetbe venni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-3 kezelési egységhez tartoznak a tervezési terület őshonos fafajú, nem természetvédelmi elsődleges rendeltetésű, egymással, illetve más őshonos fafajú erdőrészekkel összefüggő, folytonos tömböt alkotó erdőterületei.

A tervezési terület őshonos fafajú, nem természetvédelmi elsődleges rendeltetésű, egymással, illetve más (a KE-1, illetve KE-2 kezelési egységhez sorolt) őshonos fafajú erdőrészekkel lényegében (a nyiladékoktól és utaktól eltekintve) összefüggő, folytonos tömböt alkotó erdőterületei. Ezek kivétel nélkül az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek. Általános élőhelyi besorolásukat tekintve alföldi gyertyános-kocsányos tölgyes típusú homoki tölgyesek, és azok származékai, továbbá különböző kiterjedésű őshonos fafajú (de egyes esetekben korábbi tájidegen fafajú állományok helyén létesült) felújítási területek, fiatalosok. Elsődleges rendeltetésüket tekintve a kezelési egységhez tartozó erdőrészek túlnyomó része parkerdő (kivételt a Baktalórántháza 36 és 45-ös erdőtagba tartozó, faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőrészek jelentenek). A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a); Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC); Őshonos fafajú fiatalosok (P1)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB); Vágásterületek (P8); Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékterületek (RDa)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*); nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*); skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: ágas tapló (*Grifola frondosa*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), pelyvás pajzsika (*Dryopteris affinis*), hegyi pajzsika (*Dryopteris expansa*), karélyos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*), hólyagpáfrány (*Cystopteris fragilis*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis hellborine*), madárfészek (*Neottia nidus-avis*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok középpontjában az erdők szerkezeti, dinamikai, és fajösszetételi szempontú természetességi állapotának javítása, a tájidegen fajok visszaszorítása, továbbá az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok számára kedvező állapot fenntartása áll.

Természeteshez közeli erdőszerkezet megőrzése és kialakítása: A kezelési egység területén az idősebb és érett korú állományokra jellemző, elegyfajok részvételével előálló lombkoronabeli színteztettség, az élőhelynek megfelelő összetételű és sűrűségű cserjeszint fenntartása mellett kiemelten fontos a vastag álló és fekvő holtfa megfelelő mennyiségű

jelenlétének biztosítása.

Folyamatos erdőborításra való törekvés, dinamikus korszerkezet kialakítása: A felújítások során biztosítani szükséges, hogy ahol érett korú/idős állományok nagyobb tömbben találhatóak, akkor azok megszakítatlan mátrixot képezzenek, azaz ne alakuljanak ki jelentős területű, idős állományokat egymástól elszigetelő, nem erdő fiziognómiájú (felújítási területek, fiatalosok) területrészek. Ugyanakkor a felújítások megfelelő térbeli és időbeli elrendezésével nagyobb erdőtömb szintjén is változatos korszerkezet alakulhasson ki. A dinamikus korszerkezet kialakítása érdekében célszerű a felújításokat nem csupán az idősebb, hanem a viszonylag fiatalabb állományok részterületein is megkezdeni.

Kiméletes felújítási technológia: A nagyobb kiterjedésű tarvágásos, teljes talajelőkészítéssel járó felújítást lehetőség szerint kerülni kell. Felújítás során törekedni szükséges a lékes, esetleg mikrotarvágásos léptékű beavatkozásra, amit 0,5, lehetőség szerint 0,25 hektárnál kisebb területegységekre célszerű korlátozni. A fenti mérethatáron belül a nagyobb méretű beavatkozások esetében hagyásfacsoportok meghagyása javasolható. A termőhelynek megfelelő elegyfajok telepítésével is szükséges elősegíteni a mielőbbi záródást. Ahol a termőhelyi viszonyok – elsősorban kiszáradásból adódó – megváltozása nem teszi lehetővé a kocsányos tölgyes célállomány létrehozását, ott elegyes kocsányos tölgyes vagy táj- és termőhelyhonos egyéb fafajú állomány létrehozása javasolt.

Inváziós fajok terjedésének megakadályozása: A felújítási területek térbeli tervezésénél javasolt elsősorban az intenzíven terjedő fásszárúak nagyobb arányával jellemezhető foltokban megkezdeni a felújítást, hogy az inváziós fafajok gócpontjai is egyúttal megszüntethetők legyenek. Intenzíven terjedő tájidegen fafajok alkotta, vagy azok nagy arányával jellemezhető állományok közelében kerülni szükséges az erőteljesebb bontást vagy lékek nyitását. Nevelővágások során az inváziós terjedésre hajlamos tájidegen fafajok lehetőség szerint maradéktalan eltávolítására szükséges törekedni. Gyérítések és egészségügyi termelések során az intenzíven terjedésre hajlamos tájidegen fafajok magszóró, vagy potenciálisan magszóró példányainak eltávolítása javasolt, hogy elsőbbséget élvezzen. A felújítások peremi (általában vadvédelmi kerítés nyomvonalát kísérő) sávjában folyamatosan szükséges gondoskodni az inváziós növényfajok eltávolításáról. Kerülni szükséges minden erdőgazdálkodási vagy azt kísérő beavatkozás során olyan helyzetek kialakítását, ami inváziós fajok megtelepedését tartósan elősegítő gócpontokat hoz létre (pl. tuskóprizmák, különböző depóniák, erdőgazdasági utak karbantartásakor kialakuló, majd nem karbantartott földhányások, árkolás).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírásvajavaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09)
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (E16) – */Megjegyzés: a 70 évnél idősebb korú őshonos fafajú állományokban legalább 10 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt./*
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17)
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása. (E22)
- Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban. (E26)
- A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27)
- Természetes-, természet szerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása. (E28)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29)
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31)
- Természetes, természet szerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. (E33) */Megjegyzés: általában a 0,5 hektárt meg nem haladó méretű mikrotarvágás léptékű beavatkozás, illetve tájidegen, intenzív terjedésre képes fafajokat nagyobb arányban tartalmazó származékerdőkben a nagyobb kiterjedésű beavatkozás is alkalmazható./*
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása. (E47) */Megjegyzés: tájidegen fafajokkal (fehér akác, bálványfa) erősebben elegyes, vagy termőhelyi szempontból problémás állományok őshonos fafajokkal való felújítás esetén a felújítás sikere érdekében alkalmazható a teljes talajelőkészítés./*
- Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. (E51) */Megjegyzés: magyar kőris, gyertyán, mezei szil, vénicszil, hegyi szil, mezei juhar, tatár juhar, kislevelű hárs, ezüst*

hárs, zselnicemeggy, bibircses nyír, fehér nyár, rezgő nyár, kecskefűz, madárcseresznye, vadkörte, vadalma/.

- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (E57)
- Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése. (E65)
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71)
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők. (E82)
- Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete. (E84)
- A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. (E86)
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető. (E88)
- Tuskóprizmák, tuskópászták felszámolása. (E93)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat a fentebb említetteken kívül nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A parkerdő elsődleges rendeltetésű területeken javasolt a lóval, illetve kerékpárral való közlekedés megfelelően jelölt utakkal történő irányítása, annak érdekében, hogy az ilyen típusú erdőlátogatás az érzékenyebb, nagyobb háborítatlanságot igénylő területek helyett az erdő eleve jobban feltárt és kevésbé érzékeny területeire helyeződjön (elsősorban a Baktai-erdő Természetvédelmi Területtel szomszédos erdőrészeketől távolabbra). A jelenlegi, színvonalas parkerdei közjóléti létesítmények és tájékoztató táblák körét a Natura 2000-es tematikájú ismertető, szemléletformáló anyagokkal bővíteni.

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A javasolt intézkedések célja, hogy a tervezési terület legértékesebb, csaknem teljes egészében magas természetességű erdőállományainak közel egységes tömböt alkotó részén a folyamatos erdőborításhoz közelítő, és a jelölő állatfajok igényei szempontjából is elfogadható állapot fenntartása mellett biztosítható legyen a szerkezetében, koreloszlásában változatos, megújulásra képes, inváziós fajok terjedésével szemben ellenálló erdőállapot kialakítása. Bár a tervezési területen található állományok nem védettek, természeti szempontból elválaszthatatlan egységet képeznek a szomszédos, természetvédelmi oltalom alatt álló állományokkal. A kezelési egység területének jelentős részét a gyertyános-tölgyes állományok közelmúltig nagyobb egykorú vagy közel egykorú tömbjei jellemezték, ami erdődinamikai megfontolások miatt is indokoltá tette a felújítások megkezdését. A felújítások természetvédelmi sikere érdekében azonban, különösen az inváziós fajok jelenléte, valamint az idős állományokhoz kötődő jelölő fajok igényei miatt szükséges bizonyos (tér- és időbeli, technológiai) korlátozásokat tekintetbe venni. A parkerdő elsődleges rendeltetésű erdőterületek funkciója továbbra is fenntartást érdemel, egyúttal lehetőséget teremtve a természetvédelmi jellegű szemléletformálásra. Ugyanakkor az erdő látogatásának potenciálisan a természeti értékekre kockázatosabb formáit (kerékpáros, lovas erdőjárás) javasolt a zavarásra kevésbé érzékeny területekre irányítani.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-4 kezelési egységhez tartoznak a tervezési terület őshonos fafajú, jelölő élőhelynek minősülő, de elszigetelt, más őshonos fafajú erdőtümbökkel nem érintkező részei.

Ezek kivétel nélkül az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek. Általános élőhelyi besorolásukat tekintve alföldi homoki tölgyesek, és azok származékai. A kezelési egységhez tartozó erdőrészek faanyagtermelő elsődleges rendeltetésűek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a); Alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal (91G0*); Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*); nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*); skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén található, jelölő élőhelynek minősülő erdőrészek a hasonló erdőállományoktól távol, elszigetelve helyezkednek el, nem őshonos fafajú állományokkal körülvéve; ugyanakkor kiindulópontul szolgálhatnak későbbi, a környező erdőrészekben esetleg megvalósítható élőhely-helyreállításnak. Emiatt a kezelési javaslatok középpontjában ezeknek az állományoknak a lehetőség szerint érintetlen állapotban való fenntartása, a környező tájidegen állományok felől érkező negatív hatásoktól való védelme áll. A kezelési egység területén található erdőrészekben az erdőgazdálkodási tevékenységet az inváziós fajok visszaszorítására, az állományok tartós fenntartására javasolt korlátozni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

b) Javasolt előírások:

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17)
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- Tuskóprizmák, tuskópaszták nem létesíthetők. (E82) /Megjegyzés: a korlátozás a szomszédos erdőállományoknak a KE-4 kezelési egységgel szomszédos határaitra is értendő./
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található erdőrészek szigetszerűen képviselik a jelölő élőhelytípusokat tájidegen fafajok (fehér akác, erdei fenyő, vörös tölgy, fekete fenyő) által jellemezhető környezetben. A jelölő élőhelyek helyben való megőrzésén túl ezek a szigetszerű erdőrészek kiindulópontul szolgálhatnak későbbi, a környező erdőrészekben esetleg megvalósítható élőhely-helyreállításnak, ezért tartós, lehetőség szerint érintetlen állapotban való fennmaradásukról szükséges gondoskodni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-5 kezelési egységhez tartoznak a tervezési területnek azok az alapvetően nem őshonos fafajú, vagy őshonos fafajú, de jellegtelen, fiatalos erdőrészei (és nem erdőnek minősülő fás állományai), amelyek őshonos fafajú, többségében jelölő élőhelynek minősülő erdőrészekkel érintkeznek, illetve azok egymástól elszigetelt tömbjei között helyezkednek el. Ezek a Baktalórántháza 0223 helyrajzi számú terület kivételével az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek. Állománytípusukat tekintve főként akácok, erdei- és feketefenyvesek, vörös tölgyesek, kisebb arányban nemesnyaras, fekete diós, hazai nyaras és egyéb vegyes összetételű erdők. A kezelési egységhez tartoznak ezen kívül jelentősebb kiterjedésben jellegtelen, őshonos fafajú (zömmel kocsányos tölgyes) fiatalos állományok és felújítási területek. A kezelési egységhez tartozó erdőrészek közül a Baktalórántháza 6E, 6F, 12B, 34E erdőrészek természetvédelmi elsődleges rendeltetésűek, a Baktalórántházi-erdő Természetvédelmi Terület részei, míg a többi érintett erdőrészlet faanyagtermelő, illetve parkerdő elsődleges rendeltetésű. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): ültetett akácok (S1), Nemesnyarasok (S2); Egyéb tájidegen lombos erdők (S3); Ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4); Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC); Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők (RDa); Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB); Őshonos fafajú fiatalosok (P1)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nem őshonos fafajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok célja az, hogy ezeken a területeken olyan erdőgazdálkodás folyjék, ami biztosítja a környezetükben levő őshonos fafajú, jelölő élőhelynek minősülő erdőrészek jó állapotban való tartását. A kezelési egység területén található erdőrészek esetében javasolt az erdőgazdálkodási tevékenységeket úgy folytatni, hogy a környezetükben elhelyezkedő természetvédelmi szempontból értékesebb, jelölő élőhelynek minősülő erdőrészek szempontjából veszélyeztető tényezőnek minősülő faktorok (elsősorban az inváziós fajok terjedése) csökkenthetők legyenek. Javasolt ezért a jelölő élőhelyek szomszédságában olyan pufferzóna létrehozása, ahol az intenzíven terjedő tájidegen fás- és lágyszárú fajok visszaszorítása rendszeres. Ezen túlmenően a kezelési egység olyan erdőrészeiben (vagy az erdőrészek meghatározott részein), ahol a termőhelyi adottságok ezt lehetővé teszik, a felújítások során őshonos fafajú állományok kialakítására javasolt törekedni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései. Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása. (E29) /Megjegyzés: az intézkedés elsősorban a jelölő élőhelynek minősülő természetes, természetszerű és származékerdőkben, és őshonos fafajú fiatalosokkal közvetlenül szomszédos erdőrészek esetében javasolt, azok határától legalább 20 méteres sávban./
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása. (E31) /Megjegyzés: az intézkedés elsősorban a jelölő élőhelynek minősülő természetes, természetszerű és származékerdőkben, és őshonos fafajú fiatalosokkal közvetlenül szomszédos erdőrészek esetében javasolt, azok határától legalább 20 méteres sávban./
- Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. (E54) /Megjegyzés: az intézkedés elsősorban a jelölő élőhelynek minősülő természetes, természetszerű és származékerdőkben, és őshonos fafajú fiatalosokkal közvetlenül szomszédos erdőrészek esetében javasolt./Célállományok: gyertyános-tölgyes, tölgyes, hazai egyéb keménylombos, hazai nyáras, hazai egyéb lágylomb. Alkalmazható fajok: magyar kőris, gyertyán, mezei szil, vénicszil, hegyi szil, mezei juhar, tatár juhar, kislevelű hárs, ezüst hárs, zselnicemeggy, bibircses nyír, fehér nyár, rezgő nyár, kecskefűz, madárcseresznye, vadkörte, vadalma/
- Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal. (E55) /Célállományok: gyertyános-tölgyes, tölgyes, hazai egyéb keménylombos, hazai nyáras, hazai egyéb lágylomb. Alkalmazható fajok: magyar kőris, gyertyán, mezei szil, vénicszil, hegyi szil, mezei juhar, tatár juhar, kislevelű hárs, ezüst hárs, zselnicemeggy, bibircses nyír, fehér nyár, rezgő nyár, kecskefűz, madárcseresznye, vadkörte, vadalma/
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat a fentebb említetteken kívül nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A parkerdő elsődleges rendeltetésű területeken javasolt a lóval, illetve kerékpárral való közlekedés megfelelő jelölt utakkal történő irányítása, annak érdekében, hogy az ilyen típusú erdőlátogatás az érzékenyebb, nagyobb háborítatlanságot igénylő területek helyett az erdő eleve jobban feltárt és kevésbé érzékeny területeire helyeződjön (elsősorban a Baktai-erdő Természetvédelmi Területtel szomszédos erdőrészeketől távolabbra). A jelenlegi, színvonalas parkerdei közjóléti létesítmények és tájékoztató táblák körét a Natura 2000-es tematikájú ismertető, szemléletformáló anyagokkal bővíteni.

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található erdőrészek, mint inváziós terjedésre hajlamos fajok forrásai kockázatot jelentenek a környezetükben elhelyezkedő, természetvédelmi szempontból értékesebb, jelölő élőhelynek minősülő erdőrészek szempontjából. A javaslatok célja ezeknek a kockázatoknak a csökkentése, továbbá bizonyos esetekben a kezelési egység területén található állományok szerkezetátalakítása, illetve természetességük lehetőség szerinti növelése révén az őshonos fafajú állományok közötti összeköttetés javítása. A parkerdő elsődleges rendeltetésű erdőterületek funkciója továbbra is fenntartást érdemel, egyúttal lehetőséget teremtve a természetvédelmi jellegű szemléletformálásra. Ugyanakkor az erdő látogatásának potenciálisan a természeti értékekre kockázatosabb formáit (kerékpáros, lovas erdőjárás) javasolt a zavarásra kevésbé érzékeny területekre irányítani.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-6 kezelési egységhez tartoznak a tervezési területnek azok az alapvetően nem őshonos fafajú erdőrészei, amelyek őshonos fafajú, többségében jelölő élőhelynek minősülő erdőrészekkel nem érintkeznek, és nem azok egymástól elszigetelt tömbjei között helyezkednek el.

Ezek kivétel nélkül az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek. Állománytípusukat tekintve főként akácosok, kisebb arányban erdei- és feketefenyvesek, vörös tölgyesek, nemesnyaras erdők, továbbá őshonos fafajú felújítási terület és csekély kiterjedésű jellegtelen kocsányos tölgyes is található itt. A kezelési egységhez tartozó erdőrészek túlnyomórészt faanyagtermelő elsődleges rendeltetésűek, a Baktalórántháza 28 és 29-es taghoz tartozó erdőrészek kivételével, amelyek parkerdő elsődleges rendeltetésűek, a Baktalórántháza 40F, 41B és a Besenyőd 1/A erdőrészek kivételével, amelyek talajvédelmi elsődleges rendeltetésűek, az Ófehértó 10B, 10C, 10E erdőrészek kivételével, amelyek szaporítóanyag-termelő elsődleges rendeltetésűek továbbá a Baktalórántháza 40D erdőrészlet kivételével, amely kísérleti elsődleges rendeltetésű.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): ültetett akácosok (S1)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Nemesnyarasok (S2); Egyéb tájidegen lombos erdők (S3); Ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4); Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC);

Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB); Őshonos fafajú fiatalosok (P1); Vágásterületek (P8)

- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok célja az erdőtömb egységének biztosítása, az intenzíven terjedő tájidegen fajok terjedésének korlátozása, a természetesség javításának lehetőségével. A kezelési egység területén található erdőrészek esetében javasolt az erdőgazdálkodási tevékenységeket úgy folytatni, hogy minél kisebb teret kapjanak az intenzív terjedésre képes tájidegen fajok. Ezen túlmenően a kezelési egység olyan erdőrészeiben (vagy az erdőrészek meghatározott részein), ahol a termőhelyi adottságok ezt lehetővé teszik, a felújítások során őshonos fafajú állományok kialakítására javasolt törekedni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

b) Javasolt előírások:

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31)
- Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. (E54)/*Megjegyzés: Célállományok: gyertyános-tölgyes, tölgyes, hazai egyéb keménylombos, hazai nyáras, hazai egyéb lágylomb. Alkalmazható fajok: magyar kőris, gyertyán, mezei szil, vénicszil, hegyi szil, mezei juhar, tatár juhar, kislevelű hárs, ezüst hárs, zselnicemeggy, bibircses nyír, fehér nyár, rezgő nyár, kecskefűz, madárcseresznye, vadkörte, vadalma/*
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat a fentebb említetteken kívül nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslat nem merül fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található erdőrészeknek térbeli elhelyezkedésük folytán csekély elhanyagolható befolyásuk van a jelölő élőhelyek és fajok állapotára a Natura 2000 területen belül. Termőhelyi viszonyaikat tekintve is kedvezőtlen adottságúak a jelölő élőhelyek helyreállítására Ugyanakkor, mint inváziós terjedésre hajlamos fajok forrásai bizonyos kockázatot jelentenek. A javaslatok célja ezeknek a kockázatoknak a csökkentése, továbbá bizonyos esetekben, ahol lehetőség nyílik rá, a kezelési egység területén található állományok szerkezetátalakítása.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-7 kezelési egység légvezeték pászttájában elhelyezkedő nyiladékokat foglal magába. Ezek kivétel nélkül az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőterületek (nyiladékok). A kezelési egységen belül a Baktalórántháza 23NY és 24NY azonosítójú részletek Baktalórántházi-erdő Természetvédelmi Terület részei.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC); Magaskórós ruderalis gyomnövényzet (OF)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok célja, hogy a területen terjedő inváziós fajok további terjedésének visszaszorítása. A kezelési egység területén gazdálkodás nem folyik, visszatérő rendszerességgel a pásztták szárazsága, tárcsázása történik. Ennek folytatása továbbra is kívánatos.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzet erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám: 27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

A Baktalórántházai erdőtervezési körzet erdőterve az Evt. 113. § (18) bekezdése alapján a következő erdőterv hatályba lépéséig érvényben marad.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása. (E71) /Megjegyzés: Nyiladéktisztítás időbelisége: Fészkelési időszakot követően, augusztus 31 után./
- Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására. (E72)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslat nem merül fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területe jellegéből adódóan inváziós fajok terjedési gócpontja. Rendszeres kezelés szükséges ezeknek az özönfajoknak a visszaszorítására, a környező jelölő élőhelyek védelme érdekében lehetőség szerint mechanikai módszerekkel.

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: A KE-8 kezelési egység a területen áthaladó műutakat és azok pihenőhelyként funkcionáló parkolóit foglalja magába.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): Út- és vasúthálózat (U11)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok célja az utakhoz kapcsolódó negatív hatások mérséklése. A kezelési egység területén gazdálkodás nem folyik.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

A kezelési egység területére nem releváns.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egység területén található három autós pihenőhelyek, parkolók számának

csökkentése (jelenleg 3 ilyen van) javasolható, illetve kerítés létesítése a parkoló terület és a szomszédos – parkerdő rendeltetésű – erdőállományok határán.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található autós pihenőhelyek és parkolók területén és a szomszédos erdőterületeken hosszú ideje rendszeresen illegális hulladékelhelyezés folyik, a pihenőpadok elhanyagoltak, környezetük kulturálatlan, így eredeti funkciójukat nem töltik be. Javasolt a műút mindkét oldalán mindössze egy-egy pihenőhelyet fenntartani; a néhány száz méterre elhelyezkedő szálloda melletti parkolóval együtt ez megfelelően kielégíti a parkolási igényeket. A parkolók és az erdő határán kerítés létesítését az indokolja, hogy ezáltal valamelyest korlátozható az erdő területére széllel besodródó, illetve oda illegálisan elhelyezett hulladék mennyisége.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Élőhelyrekonstrukciós, élőhelyfejlesztési javaslatok a Baktai-erdő Natura 2000 területtel kapcsolatban nem merülnek fel érintett kezelési egységekben szereplő, természetvédelmi szempontból élőhelyrekonstrukcióként, fejlesztésként értelmezhető javasolt erdészeti beavatkozásokon (pl. szerkezetátalakítás) kívül (KE-3, KE-5, KE-6) .

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő és jelölő státusra javasolt fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

A jelölő fajok védelmét szolgáló intézkedések elsősorban a KE-1, KE-2, KE-3 kezelési egységekre vonatkozó javaslatokban érvényesülnek.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2015-ös felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni. Javasolható az élőhelytérképezés rendszeres 10 évenkénti megismétlése, az erdőtervezéshez kapcsolódó felmérésekkel összehangoltan.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A **jelölő élőhelyek** monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (91I0*-Euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.), 91G0*-Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal) állományainak változását is minimálisan egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre vonatkozó módszertan. A 91F0-Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal

(*Ulmion minoris*) élőhely monitorozása – mivel a területen jelenleg egyértelműen nem azonosítható, csak fragmentumaiban van jelen – nem indokolt. Alkalmazott természetvédelmi és erdészeti kutatások keretében lenne szükséges vizsgálni és értékelni a különböző, hagyományos, és jelenleg kísérletinek tekinthető erdőfelújítási módszerek sikerességét (természetvédelmi, műszaki, gazdasági értelemben egyaránt).

A Baktai Erdőrezervátum területén az Erdőrezervátum Program keretében az alapállapot felmérés óta nem folynak kutatások. Szükséges lenne az erdőszerkezeti- és dinamikai kutatások megkezdése és rendszeres folytatása, mert ezek eredményei hosszabb távon a Natura 2000 fenntartási célok szempontjából is hasznosíthatók.

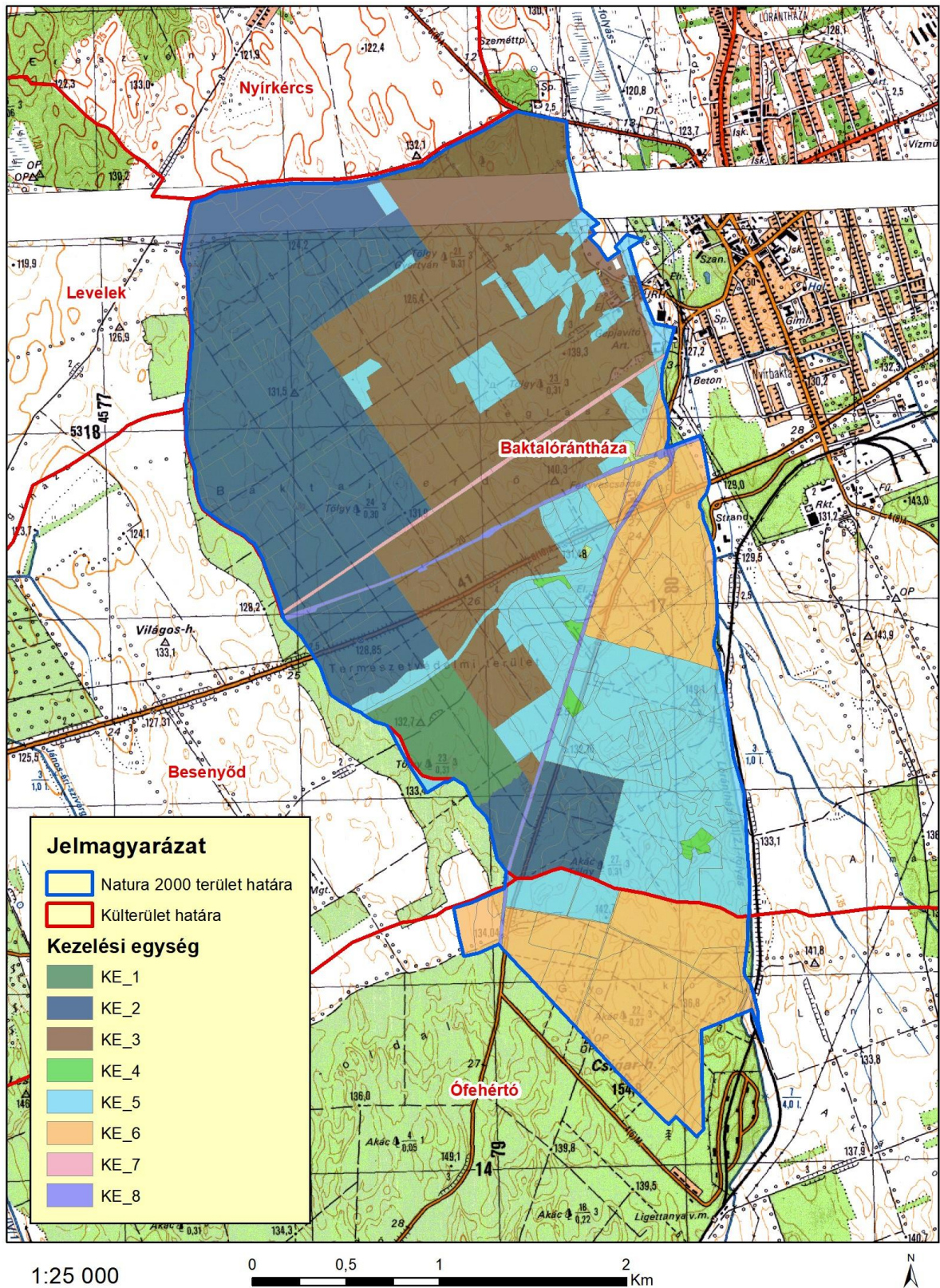
A jelölő bogárfajok esetében a jövőbeni monitorozás célja a területen előforduló, illetve potenciálisan megjelenő közösségi jelentőségű fajok állományváltozásának folyamatos nyomon követése. A **nagy hősincér** (*Cerambyx cerdo*), a **skarlátbogár** (*Cucujus cinnaberinus*) és a **nagy szarvasbogár** (*Lucanus cervus*) monitorozását a Natura 2000 terület 75 éves vagy annál idősebb, őshonos fafajú erdőállományaiban történő, előfordulásukra utaló életnyomok (imágó, lárva előfordulása, rágáskép, kirepülési nyílások, elhullott példányok) vizsgálatával végezhető 3 évente.

A jövőbeni alkalmazott természetvédelmi kutatás célja lehet annak meghatározása, hogy egy idős, őshonos erdőrészletben mennyi korhadó tuskónak kell jelen lennie ahhoz, hogy a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) tartós és életképes populációja maradjon fenn. Ugyancsak a jövőbeni alkalmazott természetvédelmi kutatás célja lehet annak meghatározása, hogy egy idős, őshonos erdőrészletben milyen mennyiségű friss (néhány éves) lábon álló és elfekvő holt faanyag szükséges ahhoz, hogy a skarlátbogárnak (*Cucujus cinnaberinus*) tartós és életképes populációja maradjon fenn.

3.2.5. Mellékletek

HUHN20063
BAKTAI-ERDŐ

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek (2016.)

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Baktai-erdő (HUHN20063) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.

A terület egy része (308,18 ha) a Baktalórántházai-erdő Természetvédelmi Területtel (kiterjedés: 309,44 ha) átfedésben van (35/2007. (X. 18.) KvVM rendelet a Baktalórántházai-erdő természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról). 36,55 ha fokozottan védett terület.

A tervezési területből 6,74 ha a Baktai Erdőrezervátum része (a 15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról alapján), melyből 18,4 ha az erdőrezervátum magterületének.

A tervezési terület nem érint különleges madárvédelmi területet.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének (87,90%), illetve ökológiai folyosó övezetének (12,10%) része.

A tervezési terület jelentős része (98,33%) a Magyar Állam tulajdonában és a Nyírerdő Zrt vagyonkezelésében van. A terület többi része közösségi tulajdonban, illetve magántulajdonban található.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti

évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedéssel együtt jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer 2014. évi adatai alapján a Baktai-erdő kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Baktalórántháza és Ófehértó közigazgatási területeket érintve ugyan több fizikai blokkban található, azonban azokra - a terület jellegéből adódóan – a Natura 2000 agrártámogatás jelenleg nem vehető igénybe. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetőek el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések:

Létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökérvényű erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkímélő anyagmozgatásra.

VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez.

VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása

Célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

VP5-8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A felhívás célja a klíma rezisztens fafajok biztosítása, fafajaink evolúciós potenciáljának fenntartása a genetikai változatosság megőrzése a fafajok alkalmazkodóképességének érdekében.

VP4-15.2.1.2.-17 Erdészeti, genetikai erőforrások fejlesztése

A felhívás célja a magyarországi erdészeti fajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fajokunk evolúciós potenciálját hosszútávon megvédje és fenntartsa.

VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

Az erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

VP5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A felhívás célja, hogy a magyar erdők közjavainak ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energiarendszer kiszolgálást, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepök természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak, egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb, illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

Mivel ezek a területek rendszerint nem támogatható területrészek, így a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőkben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene venni a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni, az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatban folyamatban van egy, *”A Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás egységes eszközrendszerének kialakítása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén”* (pályázati azonosító KEHOP-4.1.0-15-2016-00012) elnevezésű Környezet és Energetikai Hatékonyság Operatív Program keretében megvalósuló

pályázat, melynek fő célkitűzése a Natura 2000 területek bemutatása, megismertetése, a Natura 2000 területek társadalmi elfogadottságának növelése. A fejlesztés keretében négy fő tevékenység megvalósításával kívánjuk elérni a Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás eszközszerének fejlesztését: mobil kiállítási anyag összeállítása; a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság egyes tanösvényeinek, bemutató területeinek, belépési pontjainak interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; a HNPI bemutatóhelyeinek interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; kommunikációs eszközök fejlesztése. Kedvezményezett neve: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság. A projekt tervezett befejezési dátuma: 2020. december 31. A szerződött támogatás összege: 554.834.623 Ft.

3.3.3. Egyéb

A tervezési terület jelentős része adottságai folytán (regionálisan jelentős, számos oktatási intézménynek is otthont adó település közelsége, közlekedési szempontból jó megközelíthetőség) vonzó, de látogatásra kevésbé érzékeny természeti környezet) megfelelő helyszíne lehet természettel és erdőgazdálkodással kapcsolatos környezeti nevelési, szemléletformálási, oktatási tevékenységeknek. Az ezzel kapcsolatos tevékenységek körének átgondolt bővítése javasolt.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Ld. a 3.4.2. pont alatti táblázatban.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdái • a Natura 2000 területen illetékes vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.05.18. (Baktalórántháza)	Részvevők száma: 10
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdái • a Natura 2000 területen illetékes vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.05.13-27. (Baktalórántháza, Besenyőd, Ófehértó)	Kifüggesztés darabszáma: 3
Honlap	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdái • a Natura 2000 területen illetékes vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.05.11-től meghatározott ideig letölthető volt	http://www.e-misszio.hu/n2
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> • a Natura 2000 területen illetékes vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2016.05.11-23. között	Kiküldött levelek + e-mailek darabszáma: 96 levél + 119 e-mail (plusz ismétlődő, emlékeztető e-mailek)

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

1. Az egyeztető fórum időpontjának és helyszínének egyeztetése megtörtént az érintett szakmai tervezőkkel, természetvédelmi örökkel és a tájegységvezetővel, valamint a fórum helyszínének otthont adó Baktalórántháza Polgármesteri Hivatalával (2016. május eleje).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációban résztvevő E-misszió Egyesület honlapján (2016.05.11.).
3. Az érintett önkormányzatok (Baktalórántháza, Besenyőd, Ófehértó) 2016.05.13-27. között 10 napra kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2016.05.11-23 között) és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, átnézeti térkép, véleményezési határidők, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre:
  - Érintett önkormányzatok (Baktalórántháza, Besenyőd, Ófehértó: 3 levél)
  - Azon földrészek helyben élő magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (19 levél)

- Natura 2000 támogatást 2014-2015-ben igénybe vevő helyben élő gazdálkodók (0 levél – nem volt ilyen típusú érdekelte a területen)
- Erdészeti szakirányítók, erdészek, erdőgazdálkodók (9 levél, 119 email)
- Agrárkamari tanácsadók, falugazdászok (1 levél)

Országos hatáskörű szervek (szervezetenként 1 levél):

• Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség	• Országos Magyar Vadászkamara
• Nemzeti Földalapkezelő Szervezet	• BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
• Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	• Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége
• Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	• Magyar Erdőgazda Szövetség (MERSZ)
• Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal	• Országos Erdészeti Egyesület
• Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Földművelésügyi Igazgatóság	• Magán Erdőkért Egyesület
• Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	• Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
• Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Erdészeti Igazgatóság	• Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ)
• Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	• Országos Kishalász Érdekszövetség
• Országos Tisztifőorvosi Hivatal	• Regionális Fejlesztési Holding Zrt.
• Országos Vízügyi Főigazgatóság	

Régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek (szervezetenként 1 levél):

• NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.	• ÉRF Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Zrt.
	• Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervek (szervezetenként 1 levél):

• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal	• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály	• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Főosztály
• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály	• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály
• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztály	• Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Jogi és Koordinációs Főosztály
• Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály, Erdészeti Osztály (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)	• Nemzeti Földalapkezelő Szervezet, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kirendeltség
• Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	• Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség
• Sz-Sz-B Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	• Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
	• Országos Magyar Vadászkamara, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete

- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájégség
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Fehérgyarmati Erdészet
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Baktalórántházi Erdészet
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Nyírbátori Erdészet
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szövetsége
- Felső-Tiszavidéki Vadgazdák Szövetsége
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.
- Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége

Járási hivatalok (szervezetenként 1 levél):

- Nyíregyházi Járási Hivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
- Baktalórántházi Járási Hivatal.

Országos, regionális és helyi környezet- és természetvédő civil szervezetek (szervezetenként 1 levél):

- Pro Silva Hungaria
- Országos Természetőr Egyesület
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- WWF Magyarország Alapítvány
- Felső-Tisza Alapítvány
- Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Alapítvány
- Beregi Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vadásztársaságok (szervezetenként 1 levél):

- Erdészeti Vadásztársaság (Biró Imre)

Vízgazdálkodási társulatok (szervezetenként 1 levél):

- Felsőszabolcsi VGT
  - Nyírségi VGT
2. A meghirdetett időpontban és helyszínen (2016.05.18, 14.00-16.00 óra között, a Dégenfeld Művelődési Központ I. emeleti nagytermében [4561 Baktalórántháza, Köztársaság tér 7.]) az egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 10 fő vett részt.
  3. A beérkezett véleményeket és észrevételeket a kommunikációban közreműködő szakértő összefoglalta, és a tervekészítő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére eljuttatta.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Társadalmi egyeztetést követően 13 címzett részéről érkezett visszajelzés a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban. A legtöbb véleményt megyei szervek küldték meg. Emellett voltak országos, régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek, valamint járási hivatalok is a véleményezők között. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság projektgazdaként vett részt a fenntartási terv egy részének elkészítésében. A legfontosabb beérkezett vélemények a 3.4.3.1. táblázatban láthatóak.

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Tulajdonosok, gazdálkodók (20 levél, 10 fórum résztvevő)	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- Osztatlan közös tulajdonú erdőrészteléből terjed az akác a szomszédos szántó felé, illetve életveszélyesek a szomszédos erdőrezervátumból kidőlő öreg fák, mit lehet ezzel tenni?) [A NYÍRERDŐ Zrt., mint állami erdőgazdálkodó véleménye külön sorban szerepel.]	fórumon	igen	A magántulajdonú erdőbe az erdőrezervátum magterületből kidőlő fák problémáját kezelendő a tervező kiegészítette a KE-1 kezelési egység javaslataiban (megfelelő pufferzóna kialakítását javasolva).
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (Nem tesz észrevételt, de a tartalomjegyzék javítását kéri.)	levélben	igen	A tartalomjegyzék javítása megtörtént.
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Erdészeti Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- Ne csak a tervekészítés végén, és ne csak véleményezőként vonják be a gazdálkodókat és a hatósági szerveket. - Felhívja a figyelmet az erdőterv és a fenntartási terv közötti jogi kapcsolatra: 11/2010 FVM rend. És 275/2004 korm.rend. 4§ (3). - Felhívja a figyelmet az Országos Erdőállomány Adattárra. - Ismerjék meg a tervekészítők az erdőtervrendeletekben írtakat és hivatkozzanak rá. - SDF adatlapok dátumának rögzítése és a jelölők értékelése szükséges. - A terv nem veszi figyelembe az erdő történeti háttérét. A kiszáradás-aszály-klímaváltozás kérdésköre elnagyolt. - A kezelési javaslatok dőmpingszerű felsorolása riasztó gazdálkodói oldalról. - Felveti, hogy mivel a védett terület és a Natura 2000 terület átfed, a védett területeken felgyűlt tapasztalatokat látni szeretné, és kérdezi, hol van a határ a fenntartó és fejlesztő intézkedések között. - Már a megalapozó dokumentáció elkészültekor legyen egyeztetés az erdészeti hatósággal.)	levélben	nem	A beérkezett véleményben felmerülő hiányosságok egy része bár jogos, túlmutat a konkrét tervezés keretein. Az erdőtervezés és a Natura 2000 fenntartási tervezés összehangolásának nincsen már megszilárdult hagyományos gyakorlata. A kifogásolt hiányosságok másik része valójában már be volt építve a tervbe. Az Országos Erdőállomány Adattárral kapcsolatos releváns adatokat a projektgazda HNPI közvetítette a tervekészítő felé, az adatok figyelembe vételre kerültek, és az erdőtervekre vonatkozó hivatkozást is tartalmazta a fenntartási terv 1.7.3. fejezete.
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (FÓRUMON: - Rossz a korosztály szerkezete az erdőnek - veszélyforrások közt megemlítené az időjárási anomáliákat - Kezeleni kell a természetes foltok kialakulását az erdőben - ha kidől egy fa, olyan folyamatokat indít el, amik nem	Fórumon, levélben	Igen	Fórumon tett észrevételek: Az időjárási anomáliák mint veszélyforrás, és annak következményei feltűntetésre kerültek. Az erdőfelújítási tapasztalatokkal kapcsolatos hiányosságokra és az ezzel kapcsolatos igényekre a „Kutatás, monitoring” fejezet kiegészítésében utal a

		<p>feltétlen kedvezőek a természetvédelem szempontjából</p> <ul style="list-style-type: none"> - nincsenek jó erdőfelújítási tapasztalatok a környéken - akác esetén szükséges a tuskózás - kérdése, hogy erdőrezervátum kutatások végződnek-e valóban, és a fenntartási terv kutatási anyagai megkaphatók-e - az erdőrezervátum állapota és iránya aggasztó - definiálni kellene a felnyíló erdő fogalmát - vannak foltok a területen, ahol nem működik az őshonos fajok telepítése <p>LEVÉLBEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tervben megfogalmazott előírás javaslatok plusz terveket rónak a gazdálkodóra, amelyek csak világosan körülírt, szabályozott támogatási rendszeren keresztül megvalósíthatók - ezek része kellene, hogy legyen bizonyos kezelési eljárások kidolgozása, azok gyakorlatba ültetése - Kísérletek szükségesek arra vonatkozóan, hogy a javasolt technológiák egyáltalán minden esetben kivitelezhetőek-e. - Kérdés, hogy ezeket a kutatásokat ki végzi el? - A parkerdőben a kerékpározást jogszabály engedélyezi, külön útvonalak kijelölése nem indokolt. - A K-E-5 kezelési egységnél jó lenne bővebben kibontani a hivatkozott kezelési javaslatokat. - A K-E-8 kezelési egységben a javasolt kapuk helyett inkább a meglévő nyiladékokon kellene az érdeklődőnek az erdőt megközelíteni. - Összegzés: a javasolt önkéntesen vállalható előírások nagy mértékű plusz költséggel és gazdálkodási korlátokkal járnának, amelyek a gazdálkodó számára csak a megfelelő támogatási rendszer megléte esetén vállalhatóak.) 			<p>tervező.</p> <p>Az erdőrezervátum kutatásával kapcsolatos információkat a tervező helyesbítette (ugyanis nem folynak az alapállapot felvételezése óta kutatások. Levélben tett észrevételek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az erdei kerékpáros és lovas közlekedést szolgáló útvonalak kijelölésére vonatkozó javaslatot az észrevétel hatására pontosított, kiegészített formában, részletesebb indoklással, a tervező fenntartotta. <p>A KE-5 kezelési egység egység egyes javaslatait kiegészítő megjegyzéssel pontosította a tervező.</p> <p>A KE-8 kezelési egységben a kerítéskapukkal kapcsolatos javaslat alapján a tervező módosította a tervet..</p>
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>Igen</p> <p>(I. Közli az érintett vizeket [Lórántházi mellékág].</p> <p>Vízrendezési szempontból javaslatot nem fogalmaz meg.</p> <p>II. Ismerteti a VGT2 területet érintő vonatkozásait a Vajai-főfolyás alsó vízfolyás víztest vízgyűjtőjére [*], a Baktai-erdő Natura 2000 területre [+], a Nyírség – Lónyai-főcsatorna-vízgyűjtő sekély porózus</p>	levélben	igen	<p>A VGT-hez kapcsolódó jelzett kiegészítéseket a tervező a megalapozó dokumentáció 1.3.3.4. fejezetében, illetve a fenntartási terv 1.7.6. fejezetében a tervbe beépítette.</p>

		<p>víztestre [#]:</p> <ul style="list-style-type: none"> -- Természetes vízviasszatartást segítő intézkedések [*]; -- Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme a vízjárást befolyásoló hatásokkal szemben, az egyéb intézkedéseken felül [*, +, #]; <p>- A tervvel kapcsolatban kifogást nem emel, javaslatai figyelembevételével javasolja elfogadását.</p>			
<p>Nyíregyházi Járási Hivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály</p>	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>Igen</p> <p>(- Forster Gyula NÖVKNYI nyilvántartásában szereplő aktuális adatok szerepeltetése javasolt, illetve kéri.</p> <ul style="list-style-type: none"> - régészeti lelőhelyek elkerülése szükséges a földmunkával járó fejlesztések, beruházások tervezése során. - régészeti lelőhelyet érintő létesítmények engedélyezésében szakhatóságként részt vesznek. - Felhívja a figyelmet, hogy a tervezési terület hatósági nyilvántartásban szereplő régészeti lelőhelyeket érint. - Régészeti lelőhelyeket csak úgy lehet igénybe venni, hogy azok számottevően ne károsodjanak. Földmunkával el kell kerülni őket, vagy a régészeti örökség csak régészeti feltárással mozdítható el. - Javasolja, hogy a régészeti lelőhelyek kerüljenek megkérésre a Nyilvántartási irodából, és véleménye szerint az adatszolgáltatásban megjelölt lelőhelyeket a terven rögzíteni kell. - Részt kíván venni a megvalósításra kerülő beruházások engedélyezési eljárásaiban.) 	levélben	nem	<p>A beérkezett javaslatban megfogalmazottak általános értelemben részben túlmutatnak a Natura 2000 fenntartási terv készítés és tervezés keretein. A tervben megfogalmazott kezelési javaslatok a területen jelenleg is folyó gazdálkodás körén belül maradnak, ilyen formában az örökségvédelem körébe tartozó objektumokat, régészeti lelőhelyeket azokon túl mutató formában nem érintik.</p>

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A Nyírerdő Zrt. részéről érkezett vélemények alapján kiegészítésre kerültek a veszélyeztető tényezők, módosításra került az erdő kerékpáros- és lovas látogatásával kapcsolatos javaslat, részletesebb kifejtésre kerültek a KE-5 kezelési egység előírás-javaslati, és a kutatási fejezetben az erdőrezervátumra és az erdőfelújítások sikerére vonatkozó kutatások javaslatát is kiegészítette a tervező.

A magán-erdőtulajdonosok észrevételei alapján a KE-1 kezelési egység (a magántulajdonú erdővel közvetlenül szomszédos erdőrezervátum-magterület) javaslatait egészítette ki a tervező.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság javaslatára a vízgazdálkodási terv elemeivel került kiegészítésre és pontosításra a terv.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN20063 Baktai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN20063 Baktai-erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2020. július „24.”